

- організація санітарного нагляду за радіаційною безпекою різних груп населення, а також осіб, що приймають участь у ліквідації наслідків аварій на АЕС;
- організація медичного обстеження населення, яке зазнало дію іонізуючого випромінювання та диспансерний нагляд за ними;
- загальні санітарно-гігієнічні та протиепідеміологічні заходи. З усіх заходів, які здійснює МСЦО стосовно населення, яке зазнало дії іонізуючого випромінювання внаслідок аварії на АЕС, найбільш важливим в початковий період після її виникнення є йодна профілактика, яка є достатньо ефективним методом захисту щитовидної залози від дії радіаційних ізотопів, що надходять в організм людини інгаляційним шляхом. Засоби йодної профілактики в таблетках, а через 1,5–2 місяці після аварії для виведення J132, J134 – ферроцин у вигляді порошків.

Якщо випромінювання, що прогнозується [4]:

- не перевищує нижнього рівня, то не потрібно реалізовувати заходи;
- перевищує нижній рівень, але не досягає верхнього, то рішення про заходи захисту може бути відстрочено і повинно прийматись з урахуванням конкретної радіаційної обстановки та місцевих умов;
- перевищує або досягає верхній рівень, то проведення заходів.

Дозові критерії для заходів ранньої фази аварії відносяться до дози, яка прогнозується на короткий час (але не менше, ніж тривалість ранньої стадії). Дозові критерії для обмеження споживання забруднених продуктів та питної води відносяться до прогнозованої дози від внутрішнього опромінення радіонуклідами в залежності від кількості води та харчів, які будуть спожиті протягом 1 року.

Використані джерела

1. Белов С.В. *Безпека життєдіяльності* / С.В. Белов. – М.: Вища школа, 2004.
2. Белов С.В. *Проблеми безпеки при надзвичайні ситуації* / С.В. Белов. – М.: ВАСОТ, 1993.
3. Долин П.О. *Ліквідація надзвичайної ситуації* / П.О. Долин. – М.: Энергоиздат, 1992.
4. Зав'ялов У.М. *Громадянська оборона : Навчальний посібник* / У.М. Зав'ялов. – М., 2009.
5. Орлов А.І., Федосєєв В.М. *Проблеми управління екологічною безпекою // Менеджмент Росії.* – 2000. – №6. – С. 78–86.

Хмелик Л.В.
(Полтава)

ДІЇ УЧАСНИКІВ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД ЯК ОСНОВНИЙ АСПЕКТ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Сьогодні, переглядаючи новини по телебаченню, ми часто натрапляємо на сюжети про аварії на автотранспорті. Кількість авто в

країні (як і в усьому світі) зростає тому і кількість дорожньо-транспортних пригод (далі ДТП) також має тенденцію до зростання.

Дорожньо-транспортною пригодою вважається будь-яке пошкодження транспортного засобу, споруди або нанесення шкоди людині на дорозі. Навіть незначне пошкодження без летальних наслідків вважається як ДТП і потребує негайного вирішення проблеми за участю правоохоронних органів [2].

У світі щорічно гине в ДТП 400 тис. чоловік і 1.2 млн. одержують травми високої і середньої тяжкості. ДПТ поряд із серцево-судинними захворюваннями, раком та інсультом є однією з основних причин загибелі людей будь-якого віку незалежно від статі [3]. В Україні в минулому році зареєстровано близько 15 тис. ДТП. У 2013 році нараховується до 10 тис. таких аварій [2]. Щодня, сідаючи за кермо свого автомобіля, мільйони водіїв ризикують стати непрямыми, або, що ще гірше, безпосередніми, учасниками аварій. Як видно із статистики кількість ДТП надзвичайно велика тому необхідно дотримуватися певних правил коли пригода вже сталася.

Згідно із правилами дорожнього руху під час виникнення ДТП водій зобов'язаний:

а) негайно зупинити транспортний засіб і залишатися на місці пригоди;

б) увімкнути аварійну сигналізацію і встановити знак аварійної зупинки;

в) не переміщати транспортний засіб і предмети, що мають причетність до пригоди;

г) вжити можливих заходів для надання першої медичної допомоги потерпілим, викликати карету швидкої медичної допомоги, а якщо це неможливо, звернутися за допомогою до присутніх і відправити потерпілих до лікувального закладу;

г) у разі неможливості виконати дії, перелічені в підпункті "г" пункту 2.10 Правил, відвезти потерпілого до найближчого лікувального закладу своїм транспортним засобом, попередньо зафіксувавши розташування слідів пригоди, а також положення транспортного засобу після його зупинки; у лікувальному закладі повідомити своє прізвище та номерний знак транспортного засобу (з пред'явленням посвідчення водія або іншого документа, який посвідчує особу, реєстраційного документа на транспортний засіб) і повернутися на місце пригоди;

д) повідомити про дорожньо-транспортну пригоду орган чи підрозділ міліції, записати прізвища та адреси очевидців, чекати прибуття працівників міліції;

е) вжити всіх можливих заходів для збереження слідів пригоди, огороження їх та організувати об'їзд місця пригоди;

є) до проведення медичного огляду не вживати без призначення медичного працівника алкоголю, наркотиків, а також лікарських

препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, які входять до офіційно затвердженого складу аптечки) [1].

У будь-якому випадку якщо сталося ДТП, не панікуйте. Запасіться терпінням. Перевірте, чи всі поруч пасажири цілі, чи не були зачеплені пішоходи, чи немає ризику загоряння автомобіля. Виставте знак аварійної зупинки. Не покидайте місце ДТП, це порушення жорстко карається законом. Викличте співробітників ДАІ. Сфотографуйте місце аварії, всі деталі і пошкодження кузова, гальмівний слід.

Ніколи не залишайте місце ДТП, зникнувши з місця аварії, Ви автоматично вважаєтеся винним. За залишення місця ДТП, Вам може бути накладено штраф, у розмірі 255–306 грн. або громадські роботи на термін від 30 до 40 год., або адміністративний арешт на терміном від 10 до 15 діб [1].

Дорожньо-транспортна пригода майже неможлива без обтяжливих наслідків, що припускає відсутність людських жертв і постраждалих взагалі.

Перша допомога потерпілому дуже важлива для подальшого життя цієї людини, тому надзвичайно швидко необхідно виконувати певні дії, а саме:

- зібратися, взяти себе в руки і зорієнтуватися в просторі;
- якщо ви в машині то розбити вікно (якщо воно вціліло). Якщо є така можливість, прикрийте чимось вікно, щоб не розліталися часточки скла;
- вибратися назовні з транспортного засобу, бо під час ДТП паливний бак міг отримати пробоїну від ударів, та і взагалі паливо може (і скоріш за все буде) витікати через дренаж. Тому найперше що треба зробити – це звільнити людей, та допомогти їм вибратися (або витягти їх) назовні;
- якщо ви надаєте допомогу потерпілому, то необхідно розбити вікно, підкласти під голову потерпілому руку, утримуючи його вагу на ремені, обережно покласти на спину головою до вікна і витягти з машини;
- оглянути потерпілого, звільнити від одягу, розстебнувши, розірвавши її;
- вжити можливих заходів для надання першої медичної допомоги потерпілим, викликати карету швидкої медичної допомоги, а якщо це неможливо, звернутися за допомогою до присутніх;
- негайно визначити характер і джерело травми;
- перенести потерпілого в безпечне місце, укрити від холоду, спеки чи дощу;
- викликати лікаря («Швидку допомогу»);
- організувати транспортування потерпілого в лікувальну установу (якщо в цьому є необхідність).

При цьому необхідно враховувати, що в ряді випадків будь-яке транспортування потерпілого протипоказане (зупинка дихання і серцевої

діяльності, сильна кровотеча, множинні травми), так як може бути небезпечною для його життя.

На першому місці стоять загрозливі для життя стани:

- артеріальна кровотеча;
- порушення дихання;
- зупинка серцевої діяльності.

Все інше (опіки, біль в області серця і т.д.) – потім.

При наданні допомоги потерпілим у ДТП необхідно враховувати:

1. Невідкладне надання першої допомоги є надзвичайно важливим, тому що 31% загиблих померли на місці або протягом 24 год.

2. Першорядне надання першої медичної допомоги (зупинка кровотечі, відновлення дихання) повинне переважати над звільненням і витягуванням потерпілих.

3. При витягуванні потерпілого не можна діяти як заманеться. Необхідно забезпечити нерухомий блок: голова-шия-хребет. Не можна допускати викривлення або вивертання уздовж осі (відносно осі таких елементів: голову не можна зміщувати відносно шиї, шию – відносно хребта, хребет – відносно тазу).

4. Діяти у відповідності з наявними засобами, викликати швидку допомогу чи аварійно-рятувальну дорожню службу.

5. Пам'ятати про запобіжні заходи для себе і рятувальників.

6. Переконатися в нерухомості автомобіля [3].

Дотримуючись цих всіх рекомендації та принципів ДТП, можна знизити рівень смертності на дорозі. Негайні правильні дії гарантують збереження життя і здоров'я, тому кожна людина, яка використовує в своєму житті транспорт чи просто переходить дорогу має бути дуже обережним та вміти реагувати, не бути байдужим на пригоду, яка відбулася на дорозі.

Використані джерела

1. *Правила дорожнього руху України. Пункт 2.10.* – Дніпропетровськ: Моноліт,
2. *Чернышев А. Статистика ДТП в Украине / А. Чернышев // Голос Украины.* – 2013. – № 28. – С. 5–7.
3. *Шоботов В.М. Цивільна оборона / В.М. Шоботов.* – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 437 с.

*Шелест Т.В.
(Полтава)*

УКРИТТЯ НАСЕЛЕННЯ В ЗАХИСНИХ СПОРУДАХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Ще давньогрецькі філософи говорили: «Все тече, все змінюється». І справді, ми з вами живемо в нестабільному світі – світі, де кожного дня може початися революція, відбутися теракт, і навіть уже говорять про Третю Світову війну. Так само звичним для нас стало кожного дня чути по